

การรวมธุรกิจ (Business Combinations)

ใบปริศนาจิ๊กซอว์ธุรกิจด้วย TFRS 3

รายวิชา การบัญชีขั้นสูง 2 (รหัสวิชา 30201-2008)
สาขาวิชาการบัญชี
วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
ผู้สอน นางบังอร พิรุณโรคา (ครูอร)

การรวมธุรกิจคืออะไร?

การนำกิจการที่แยกต่างหากจากกัน มารวมกันเป็น “หน่วยงานเดียว”

การโอนกิจการ
(Merger)

การควบรวมกิจการ
(Consolidation)

การเข้าซื้อหุ้น
(Acquisition)

การควบคุม

หัวใจสำคัญของการรวมธุรกิจคือการได้อำนาจในการ “ควบคุม (Control)”

ทำไมบริษัทถึงต้องรวมกิจการ?

เป้าหมายคือ Synergy (1 + 1 = 3)

รูปแบบการรวมธุรกิจ (ตามโครงสร้าง)

แนวนอน (Horizontal)

ธุรกิจประเภทเดียวกันรวมกัน
(เช่น ห้างค้าปลีก + ห้างค้าปลีก)
เพื่อลดคู่แข่ง

แนวตั้ง (Vertical)

ธุรกิจเกี่ยวเนื่องกันใน Supply Chain
(เช่น สายการบิน + ธุรกิจน้ำมัน) เพื่อคุมต้นทุน

แบบผสม (Conglomerate)

ธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกันเลย
เพื่อกระจายความเสี่ยง

กฎเหล็กของนักบัญชี: TFRS 3

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 3 เรื่อง การรวมธุรกิจ

‘ธุรกิจ’ (Business) คืออะไร?

ปัจจัยนำเข้า (Inputs)
+
กระบวนการ (Processes)
=
ผลลัพธ์ (Outputs)

Note: ต้องมีกระบวนการบริหาร
จัดการเพื่อสร้างผลตอบแทน

ปัจจัยนำเข้า
(INPUTS)

+

กระบวนการ
(PROCESSES)

ผลลัพธ์
(OUTPUTS)

หลักการสำคัญ: มาตรฐานบังคับให้บันทึกบัญชีโดย ‘วิธีซื้อ (Purchase Method)’ เท่านั้น!

4 ขั้นตอนสำคัญของ 'วิธีซื้อ' (Purchase Method)

จำให้แม่น!
นี่คือหัวใจ
ของการทำข้อสอบ
และการทำงานจริง

4

การรับรู้
'ค่าความนิยม' หรือ
'กำไรจากการต่อรองราคาซื้อ'

3

การรับรู้และวัดมูลค่า
'สินทรัพย์ที่ระบุได้และหนี้สินที่รับมา'

2

การกำหนด 'วันที่ซื้อ'
(Determining the Acquisition Date)

1

การระบุ 'ผู้ซื้อ'
(Identifying the Acquirer)

Step 1: ใครคือ ‘ผู้ซื้อ’?

ผู้ซื้อ = กิจกรรมที่ได้ ‘อำนาจในการควบคุม’

จุดสังเกตในการค้นหาผู้ซื้อ:

- ✓ ใครเป็นคนจ่ายเงินสดหรือโอนสินทรัพย์?
- ✓ หรือโอนสินทรัพย์?
- ✓ ใครเป็นนมีขนาดใหญ่กว่าอย่างมีนัยสำคัญ?

จุดสังเกตในการค้นหาผู้ซื้อ:

- ✓ ใครเป็นคนจ่ายเงินสดหรือโอนสินทรัพย์?
- ✓ ใครเป็นคนออกหุ้น (ตราสารทุน)?
- ✓ กิจกรรมไหนมีขนาดใหญ่กว่าอย่างมีนัยสำคัญ?
- ✓ ใครเป็นฝ่ายเริ่มเจรจาการรวมธุรกิจ?

Step 2 & 3: วันที่ซื้อ และ การวัดมูลค่า

มูลค่ายุติธรรม
(Fair Value)

ราคาตามบัญชี
(Book Value)

วันที่ซื้อ = วันที่โอนอำนาจควบคุมตามกฎหมาย
(วันชำระเงิน/โอนสินทรัพย์)

การวัดมูลค่า (Purchase Price Allocation)
สินทรัพย์ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมา ต้องวัดด้วย
'มูลค่ายุติธรรม (Fair Value) ณ วันที่ซื้อ' เท่านั้น!

คำเตือน: สัมราคาตามบัญชีเดิมของผู้ถูกซื้อไปได้เลย!

Step 4: สมการตราชั่งของการรวมธุรกิจ

สิ่งตอบแทนที่โอนให้ (มูลค่ายุติธรรม)

เงินสด + หุ้นที่ออกให้ + หนี้สินที่ก่อขึ้น (+ NCI ถ้ามี)

สินทรัพย์สุทธิที่ได้รับมา

สินทรัพย์ (FV) - หนี้สิน (FV) ของกิจการที่ถูกซื้อ

ส่วนต่างของตราชั่งนี้คืออะไร? นำไปสู่ 'ค่าความนิยม' หรือ 'กำไร'!

จ่ายแพงกว่ามูลค่าจริง = 'ค่าความนิยม' (Goodwill)

เงื่อนไข:

สิ่งตอบแทนที่จ่าย > สินทรัพย์สุทธิที่ได้มา (FV)

ทำไมถึงยอมจ่ายแพง?

ยอมจ่ายแพงเพื่อซื้อ

อนาคต

แบรนด์

ฐานลูกค้า

เทคโนโลยี

การบันทึกบัญชี:

บันทึกเป็น สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
(Intangible Asset)

กฎสำคัญ: ไม่ต้องตัดจำหน่ายรายปี
แต่ต้อง ทดสอบการด้อยค่า
(Impairment Test) ทุกปี!

ได้ของถูกกว่ามูลค่าจริง = 'กำไรจากการต่อรองราคาซื้อ'

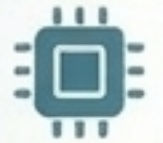

เงื่อนไข:

สิ่งตอบแทนที่ง่าย < สินทรัพย์สุทธิที่ได้มา (FV)

ทำไมถึงได้ของถูก?

ผู้ขายอาจร้อนเงิน, ธุรกิจมีปัญหาซ่อนเร้น,
หรือต่อรองราคาได้เก่ง

การบันทึกบัญชี:

บันทึกเป็น รายได้ในงบกำไรขาดทุน
(Gain in P/L)

กฎสำคัญ: รับรู้เข้าเป็นกำไร
ในงวดบัญชีที่เกิดการซื้อขาย!
(Gain on Bargain Purchase)

จุดหลอกก่อนโต! ‘ค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจ’

1

ค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม
(เช่น ค่าประเมินราคา, ค่าที่ปรึกษา,
ค่าธรรมเนียมกฎหมาย)

👉 **ไม่นำไปรวมในต้นทุน!**
ให้บันทึกเป็น ‘ค่าใช้จ่ายประจำงวด
(ในงบกำไรขาดทุน)’ แทน

2

ต้นทุนในการจดทะเบียนและออก
ตราสารทุน (ออกหุ้น)

👉 **นำไปหักออกจาก**
‘ส่วนเกินมูลค่าหุ้น’
(ลดทอนมูลค่าหุ้น ไม่เข้า P/L)

เปรียบเทียบ: วิธีซื้อ VS วิธีรวมส่วนได้เสีย

	วิธีซื้อ (Purchase Method)	วิธีรวมส่วนได้เสีย (Pooling of Interest)
การใช้งาน	ภายใต้ TFRS 3 (บังคับใช้ทั่วไป)	ธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน (Common Control)
การวัดมูลค่า	ใช้ ราคายุติธรรม (Fair Value)	ใช้ ราคาตามบัญชี (Book Value)
ส่วนต่างราคา	เกิด ค่าความนิยม (Goodwill) หรือ กำไร	ปรับปรุงเข้า กำไรสะสม / ส่วนเกินมูลค่าหุ้น
ค่าใช้จ่ายรวมธุรกิจ	บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายใน P/L	บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายใน P/L

การรวมธุรกิจไม่ใช่เวทมนตร์ (Opportunities & Risks)

ด้านสว่าง (โอกาส):

- เติบโตแบบก้าวกระโดด (Fast Growth)
- ได้เปรียบทางต้นทุน (Economy of Scale)
- แย่งชิงส่วนแบ่งตลาดได้ทันที

ด้านมืด (ความเสี่ยง):

- จ่ายแพงเกินจริง (Exorbitant Price) จนขาดทุน
- วัฒนธรรมองค์กรขัดแย้งกัน (Culture Clash)
- ล้มเหลวในการบูรณาการหลังการควบรวม (Post-Merger Integration)

สรุปบทเรียน: TFRS 3 การรวมธุรกิจ

ทบทวน 3 คำจำให้แม่น!

1. ผู้ซื้อ: คนที่ได้อำนาจควบคุม
2. ราคายุติธรรม (FV): ราคาเดียวที่ใช้บันทึกสินทรัพย์/หนี้สินที่ได้มา
3. ค่าความนิยม: จ่ายแพงกว่าของที่ได้ (เป็นสินทรัพย์ ไม่มีตัดจำหน่าย)

มีคำถามตรงไหน
เปิดไมค์หรือยกมือถาม
ครูอได้เลยค่ะ!

จบการนำเสนอ | รายวิชาการบัญชีชั้นสูง 2